

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4
“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา Factors Affecting the Competencies of Academic Administration in School Administrators

ศศิธร กรานสุข และ ผศ.ดร.สุทธิพงศ์ บุญผดุง

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: ๖๔๕๖๑๘๐๒๐๓๒๐@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การบริหารสถาบันการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่ในการบริหารซึ่งมีขอบข่ายและภารกิจ 4 ประการ คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การที่สถานศึกษาจะพัฒนาได้ด้นั้นผู้บริหารจะต้องมีสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง เพราะผู้บริหารต้องมีการจัดการที่รอบรู้ มีทักษะเฉพาะตัวในการแก้ไขปัญหา รวมถึงมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกลทันต่อโลกยุคปัจจุบัน และประกอบกับปัจจัยทางด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และปัจจัยด้านสื่อเทคโนโลยี ซึ่งปัจจัยทั้งหมดเหล่านี้เป็นส่วนช่วยให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The administration of educational institution in fundamental education, School administrators have to do in 4 mission for example academic administration, personel management, budget management, general administration. For Academic administration is the most important, there are main mission of educational institution to develop learner quality to follow objective of curriculum. The development of educational institution, that school administrators have to good management and specifically skill to solving and new vision. In addition to administrator, teacher, ruler, community, budget, building and technology are the important factor to success in academic administration

Keywords: academic administration, School administrators

บทนำ

การบริหารสถาบันการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่ในการบริหารซึ่งมีขอบข่ายและภารกิจ 4 ประการ คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องของนโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมีสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพในการจัดการที่รอบรู้ เชี่ยวชาญ มีทักษะในการคิดแก้ไขปัญหาได้ดีและมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกลทันต่อโลกปัจจุบัน ซึ่งการที่สถานศึกษาจะมีการพัฒนางานจะประกอบไปด้วยปัจจัยหลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ อธิวัฒน์ พันธรัตน์ (2562: 104) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยผู้บริหารเป็นปัจจัยที่จะขับเคลื่อนให้การบริหารงานวิชาการไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน ครูมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ 3) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน เนื่องจากผู้ปกครองนั้นเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด จึงมีส่วนสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ปัจจัยด้านงบประมาณ เนื่องด้วยงบประมาณมีความสำคัญและเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการ 5) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ อาคารสถานที่เป็นส่วนช่วยอำนวยความสะดวกให้กับงานวิชาการ และ 6) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี สื่อเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนต้องมี ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยที่จะช่วยให้สถานศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมาย

ความหมายของสมรรถนะ

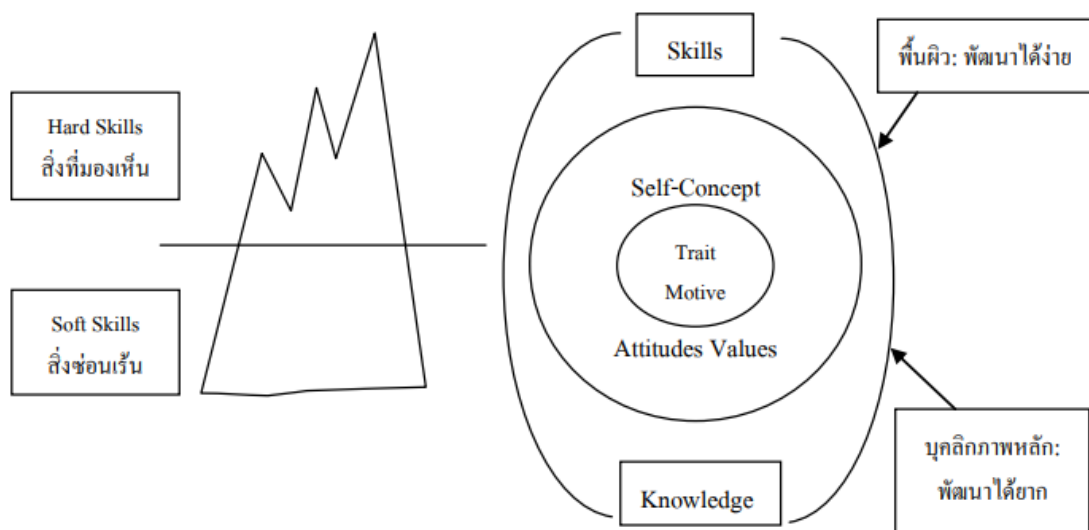
ปัจจุบันเราได้ยินคำว่า “สมรรถนะ” กันอย่างแพร่หลายและมีหน่วยงานหลายองค์กร แม้กระทั่งบุคคลทั่วไปได้หันมาให้ความสนใจแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรหรือหน่วยงานกันมากขึ้น ทั้งนี้นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ “สมรรถนะ” ดังนี้

สมรรถนะหมายถึงความสามารถของบุคคลในด้านความรู้ ความคิด ทักษะและคุณลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (2556: 2-6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สมรรถนะ” หมายถึงคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) คุณธรรมจริยธรรม 2) การบริการที่ดี 3) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 4) ทำงานเป็นทีม 5) การส่งมอบความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ซึ่งสถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์ (2561: 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สมรรถนะ” หมายถึงพฤติกรรมการทำงานหรือสิ่งที่ผู้ปฏิบัติแสดงออกในระหว่างปฏิบัติงาน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562: 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สมรรถนะ” (competencies) เป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่างๆ ที่ตนมีในการทำงานหรือการแก้ไขปัญหาต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง สมรรถนะแสดงออกทางพฤติกรรมปฏิบัติ ที่สามารถวัดและประเมินผลได้ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะและความสามารถอื่นๆ ที่ช่วยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ประสบความสำเร็จในการทำงาน

จากที่กล่าวมาจึงสรุปความหมายของสมรรถนะว่า หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหาเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดของบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เป็นความสามารถที่ใช้เพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ช่วยทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเผชิญและแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้

องค์ประกอบของสมรรถนะ

แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model) ซึ่งอธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่ายคือ เรียกว่า Hard skills คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือ องค์ความรู้ และทักษะต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้วงน้ำได้แก่ เรียกว่า แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของสมรรถนะกับภูเขาน้ำแข็งตามแนวคิดของ McClelland (1973)

ตามแนวคิดของ McClelland จากโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) องค์ประกอบของสมรรถนะมี 5 ส่วนคือ

- 1) ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์
- 2) ทักษะ (skills) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้และสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว
- 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self – concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง

4) บุคลิกประจำตัวบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ

5) แรงจูงใจ / เจตคติ (Motives/attitude) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ และสุดใจ ทศนจันทร์ (2554: 16) แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะ คือ องค์ประกอบของสมรรถนะมี 3 ส่วนสำคัญคือ ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคลที่จำเป็นต่อการทำงานของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จสูงตามมาตรฐานทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ดังนี้

5.1) ความรู้ (Knowledge) คือ สิ่งที่ต้องการต้องการให้รู้ เช่น ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การ

5.2) ทักษะ (skills) คือ สิ่งที่ต้องการต้องการให้ทำ เช่น ทักษะด้าน ICT ทักษะด้านเทคโนโลยีการบริหารสมัยใหม่ เป็นสิ่งที่ต้องผ่านการเรียนรู้ และฝึกฝนเป็นประจำจนเกิดเป็นความชำนาญในการใช้งาน

5.3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) คือ สิ่งที่ต้องการให้เป็น เช่น ความใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ ความรักในองค์กร และความมุ่งมั่นในความสำเร็จ

จากที่กล่าวมาจึงสรุปองค์ประกอบของสมรรถนะได้ว่า สมรรถนะจะต้องประกอบไปด้วยความรู้ในด้านนั้น มีทักษะที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือสามารถแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งในบางครั้งก็จะแสดงออกมาเป็นบุคลิก ค่านิยมส่วนบุคคลและแรงจูงใจที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประเภทของสมรรถนะ

ประเภทของสมรรถนะนั้น มีการจัดแบ่งออกมาได้หลายประเภท องค์กรและผู้เชี่ยวชาญเรื่องสมรรถนะหลายท่านได้ให้ทรรศนะที่แตกต่างกันออกไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทและการใช้งานให้เหมาะสมกับองค์กรนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547) ได้ทำการแบ่งสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึงบุคลิกลักษณะของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กร โดยรวมที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

2) สมรรถนะตามสายงาน (Job competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ และอุปนิสัย ที่จะช่วยส่งเสริมให้คนนั้นๆ สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้นๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน

3) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป เช่น สามารถอาศัยอยู่กับแมงป่องหรือสรพิษได้เป็นต้น ซึ่งเรามักเรียกสมรรถนะส่วนบุคคลว่าความสามารถพิเศษ โดย จิรประภา อัครบวร (2549) กล่าวว่าสมรรถนะตำแหน่งหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วย 3 ประเภท ได้แก่

3.1) สมรรถนะหลัก (Core competency) คือพฤติกรรมที่ดีที่สุดที่ทุกคนในองค์กรต้องมีเพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมและค่านิยมขององค์กร

3.2) สมรรถนะบริหาร (Professional competency) คือ คุณสมบัติความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรที่องค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อความสำเร็จและสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์วิสัยทัศน์ขององค์กร

3.3) สมรรถนะเชิงเทคนิค (Technical competency) คือ ทักษะด้านวิชาชีพที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยจะแตกต่างกันตามลักษณะของงานโดยสามารถจำแนกได้ 2 ส่วนย่อย ได้แก่ สมรรถนะเชิงเทคนิค และสมรรถนะเชิงเทคนิคเฉพาะ

จากที่กล่าวมาจึงสรุปประเภทของสมรรถนะพบว่า สมรรถนะโดยรวมแล้วสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ สมรรถนะหลัก และ สมรรถนะรอง ซึ่งแต่ละกลุ่มสมรรถนะก็มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยสมรรถนะหลักเป็นคุณลักษณะที่ทุกคนพึงมีโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะรองจะช่วยส่งเสริมสมรรถนะหลักให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในปัจจุบันมีหลายปัจจัยที่เป็นตัวแปรสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นทางด้าน สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกองค์กร หรืออาจจะเป็นด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับอริวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562: 104) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยผู้บริหารเป็นปัจจัยที่จะขับเคลื่อนให้การบริหารงานวิชาการไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน ครูมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ 3) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน เนื่องจากผู้ปกครองนั้นเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด จึงมีส่วนสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ปัจจัยด้านงบประมาณ เนื่องด้วยงบประมาณมีความสำคัญและเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการ 5) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ อาคารสถานที่เป็นส่วนช่วยอำนวยความสะดวกให้กับงานวิชาการ และ 6) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี สื่อเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนต้องมี

จากที่กล่าวมาจึงสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานได้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาจะต้องมีความมุ่งมั่นและตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งปัจจัยต่างๆ มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาเป็นอย่างมาก

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการนั้นเกี่ยวข้องกับทุกๆงานในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ จรุณี แก้วเอี่ยม (2557: 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยงานย่อยๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรวิชาสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาและงานอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่ง จิตินา วรณศรี (2557: 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยงานต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การใช้สื่อ

เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาจึงสรุปความหมายของการบริหารงานวิชาการได้ว่า คือการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามมาตรฐาน โดยตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่ได้วางไว้

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นเพียงงานที่สนับสนุนให้งานวิชาการนั้นดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้นนักวิชาการจึงให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการได้ดังนี้ สันติ บุญภิรมย์ (2553: 38-39) กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะการเรียนการสอนเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ ในการบริหารสถานศึกษาถือเป็นงานเสริมหรืองานสนับสนุนงานวิชาการ งานวิชาการในสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทสามารถยกระดับให้สูงขึ้นได้ด้วยความเอาใจใส่ดูแลของผู้บริหาร ทั้งผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งหากจะมอบหมายให้คนใดคนหนึ่งกระทำให้แทนนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะบุคคลที่มอบหมายไปนั้นเขาไม่มีอำนาจโดยตรงในการให้คะแนนหรือให้โทษแก่ผู้สอน โดยหลักการบริหารงานวิชาการในเชิงพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจที่จะใช้ประกอบเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้มีความเจริญก้าวหน้า และทันสมัยต่อการบริหารงานในสถานศึกษาของตนให้บรรลุความสำเร็จในด้านวิชาการต่อไป ซึ่ง จรุงณี เก้าเอี้ยน (2557: 6) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นก็ถือว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ เป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด

จากที่กล่าวมาจึงสรุปความสำคัญของการบริหารงานวิชาการได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในสถานศึกษาเพราะงานวิชาการประกอบไปด้วยงานที่สำคัญๆ ของสถานศึกษามากมาย เช่น งานหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน งานวัดประเมินผล ซึ่งแต่ละงานเป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าและคุณภาพของสถานศึกษานั้นๆ

สรุป

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะต้องประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จ คือ สมรรถนะถือเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์การที่มีประโยชน์อย่างมาก นำมาใช้เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ หรือมีผลงานที่โดดเด่นกว่าในการทำงานหรือสถานการณ์นั้นจำเป็นพฤติกรรมซึ่งเกิดจากการรวบรวมความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ทัศนคติ และแรงจูงใจ ของบุคคลและส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประกอบด้วยหลายปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการ

ให้ประสบผลสำเร็จนั้น มีดังนี้ ปัจจัยทางด้านผู้บริหาร จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ในการบริหารจัดการ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างและมีภาวะผู้นำทางวิชาการจึงจะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา รวมไปถึงปัจจัยด้าน ผู้ปกครองชุมชน ต้องมีส่วนร่วมกับสถานศึกษา และปัจจัยด้านงบประมาณ มีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณของโครงการต่างๆ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาต้องช่วยกันแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ งานบริหารงาน วิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เกตุฉัตรภรณ์ นาเมืองรักษ์. (2551). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในเขต**

พื้นที่พัฒนาชายฝั่งตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

จารุณี แก้วเอียน. (2557). **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมือง การพิมพ์

จิตติมา วรรณศรี. (2557). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.** พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.

จิระประภา อัครบวร. (2549). **สร้างคนสร้างผลงาน.** กรุงเทพฯ: ก. พลพิมพ์.

ณรงค์วิทย์ แสงทอง. (2547). **มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ.** กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

สถาบันศึกษาบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์. (2561). **คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติงาน.** ราชวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

สันติ บุญภิรมย์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยร่มเกล้า.

สำนักงานสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2556). **คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการระดับของ**
ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ. กลุ่มงานระบบบริหารและมาตรฐานการบริหารงานบุคคล.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษา**
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: สกศ.

สุดใจ ทศจันทร์. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด**
ชลบุรี. การศึกษาค้นคว้าปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อริวัฒน์ พันธุ์รัตน์. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่**
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

McClelland. (1973). **Testing for competence rather than for intelligence.** American Psychologist.